

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 290/2022 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om att förbättra mentalvårdstjänsterna för unga samt om att beakta de idéer om att återställa glädjen som Finlands Gymnasistförbund framfört och forskningsresultaten av doktorand Tiina Putkuri vid Åbo universitet när tjänsterna utvecklas

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 290/2022 rd undertecknat av riksdagsledamot Arja Juvonen /saf:

Vad ämnar regeringen göra för att förbättra tillgången till mentalvårdstjänster för unga och hur beaktar regeringen de 12 idéer för återställande av glädje som Finlands Gymnasistförbund har lagt fram och forskningsresultaten av doktorand Tiina Putkuri vid Åbo universitet när mentalvårdstjänsterna utvecklas?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Tjänster som stöder den mentala hälsan och vårdtjänster för unga produceras i kommunerna som utövar självständig beslutanderätt och självständigt ansvar, i samkommunerna och i fortsättningen i välfärdsområdena för social- och hälsovårdstjänsternas del. Dessa regleras dock, omfattas av informationsstyrningen och delvis finansieras på riksnivå. Regeringen har vidtagit flera åtgärder för att styra kommunerna och de framtida välfärdsområdena att förbättras ungdomars tillgång till mentalvårdstjänster.

Regeringen svarar på den brist på enhetlighet och splittring i tjänsterna som också nämns i doktorsavhandlingen genom att från och med den 1 januari 2023 samla social- och hälsovårdstjänsterna under välfärdsområdena. I samband med reformen kommer elevhälsans kurators- och psykologtjänster också att överföras till välfärdsområdena. Överföringen och tilläggsfinansieringen i anslutning till den främjar skapandet av smidiga servicevägar inom mentalvården för unga när alla yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården vid skolan eller läroanstalten lyder under samma anordnare av tjänster och omfattas av social- och hälsovårdens informationssystem.

Mentalvårdsarbetet genomförs 2020–2030 i enlighet med den nationella strategin för psykisk hälsa. Inom ramen för den har 43 miljoner euro anvisats för programmet Framtidens social- och

hälsocentral för att förbättra tillgången till psykosociala metoder för förebyggande arbete och vård. En central åtgärd är att införa psykosociala metoder inom elev- och studerandevård.

Som en del av programmet för hållbar tillväxt i Finland kommer man ur EU:s återhämtningsinstrument att bevilja finansiering för vård eller stöd av barns, ungas och familjers psykiska hälsa. Den första ansökningsomgången har avslutats i början av våren 2022. Programmet för hållbar tillväxt är indelat i fyra pelare.

Målet med de statsunderstöd som beviljas under social- och hälsovårdsministeriets pelare 4 är att främja genomförandet av vårdgarantin (inklusive mentalvårdstjänster) och att avveckla den vård-, rehabiliterings- och serviceskuld inom social- och hälsovården som coronavirussituationen medför. En detaljerad inriktning av åtgärderna görs regionalt i enlighet med befolkningens behov i välfärdsområdet. Åtminstone en av åtgärderna ska riktas in till unga eller unga vuxna som har identifierade eller ännu oidentifierade missbruksproblem eller mentala störningar. I målgrupperna för åtgärderna ingår dessutom bland annat barn och unga med psykisk belastning, unga som under coronapandemin har fallit av studierna eller arbetslivet samt klienter inom barnskyddet.

Regeringen har även tidigare beviljat finansiering för att stödja ungas psykiska hälsa. Bland annat i statens fjärde tilläggsbudget för 2020 hänfördes ett tillägg på 112,3 miljoner euro till statsandelen för kommunal basservice för tjänster för barn, unga och familjer på grund av coronaepidemin. I den kompletterande ansökan till programmet Framtidens social- och hälsocentral hösten 2021 utlystes ett statsunderstöd på 17,5 miljoner euro i anslutning till fjolårets första tilläggsbudget för att stärka tjänster som stöder barns och ungas psykiska hälsa. Social- och hälsovårdsministeriet har dessutom beviljat Studenternas hälsovårdsstiftelse (SHVS) 5 miljoner euro i statsunderstöd för att stärka högskolestuderandenas välbefinnande och psykiska hälsa. Med statsunderstödet utvecklar man till exempel digitala verktyg med låg tröskel för stöd för psykisk hälsa, köper korttidspsykoterapi och inleder ensamhetsarbetet.

De ungas psykiska hälsa är starkt kopplad till deras vardag samt hobby-, arbets- och studiemöjligheter och för att stödja den behövs också åtgärder inom andra förvaltningsområden. Navigatorerna, som hör till arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde, bildar ett riksomfattande nätverk av sektorsövergripande serviceställen för unga. Navigatorerna erbjuder förutom planering av utbildnings- och arbetslivsvägar även psykosocialt stöd som stärker de mentala hälsofärdigheterna via Onni-projektet. Både Navigatorernas verksamhet och Onni-projektet håller på att etableras från projektform till permanent verksamhet. Vid ramförhandlingarna i april 2021 fattades beslut om att utveckla kommunernas incitamentmodell, där staten anvisar permanenta resurser för Navigator-verksamheten i och med kommunernas egna satsningar.

Inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde har ungdomars psykiska hälsa beaktats till exempel i grunderna för läroplanen. Välfärdskompetens är ett av gymnasieutbildningens sex mångsidiga kompetensområden som utvecklas som en del av undervisningen i alla

läroämnen. Projektet Studier i rörelse som genomförts i gymnasierna har varit ett viktigt stöd för välbefinnandet. Dessutom har det ökade stödet och handledningen för lärande bidragit till de studerandes välbefinnande.

För ungdomsarbetets del är det uppsökande ungdomsarbetet och verkstadsverksamheten de viktigaste tjänsterna för unga som hotas av marginalisering. I statsbudgeten finns 32 miljoner euro att tillgå för att stödja det uppsökande ungdomsarbetet och ungdomsverkstäderna 2022. I enlighet med regeringsprogrammet har finansieringen av både det uppsökande ungdomsarbetet och ungdomsverkstäderna stärkts under denna regeringsperiod.

Helsingfors 27.6.2022

Familje- och omsorgsminister Aki Lindén